

Is er samenhang tussen saldo en beweidingssysteem melkvee?

Jakob Jager

De laatste jaren is het thema 'koe in de wei' regelmatig in discussie. Voorstanders van beweiding vrezen dat, mede omdat melkveebedrijven steeds groter worden, koeien in de toekomst steeds minder buiten zullen grazen. Het aandeel koeien dat het gele jaar op stal wordt gevoederd - met een mix van gras, maïs en andere producten - is in 10 jaar tijd meer dan verdrievoudigd tot 18%.

Beweidingssystemen

In het onderzoek is gekeken naar zuivere melkveebedrijven, exclusief zelfzuivelaars, die in de periode 2003-2005 een stabiel beweidingssysteem hadden. De bedrijven zijn ingedeeld in drie verschillende beweidingssystemen: onbeperkt weiden, beperkt weiden en stalvoeding. Onbeperkt weiden betekent dat de koeien in de periode april tot en met oktober dag en nacht buiten kunnen lopen. Bij beperkt weiden lopen de koeien over het algemeen 's nachts in de stal en overdag buiten. Bij stalvoeding blijven de koeien het hele jaar in de stal, waarbij of zomerstalvoeding ('s zomers vers gras) of summerfeeding (het hele jaar door kuilgras) wordt toegepast.

Stalvoeding = hoger saldo?

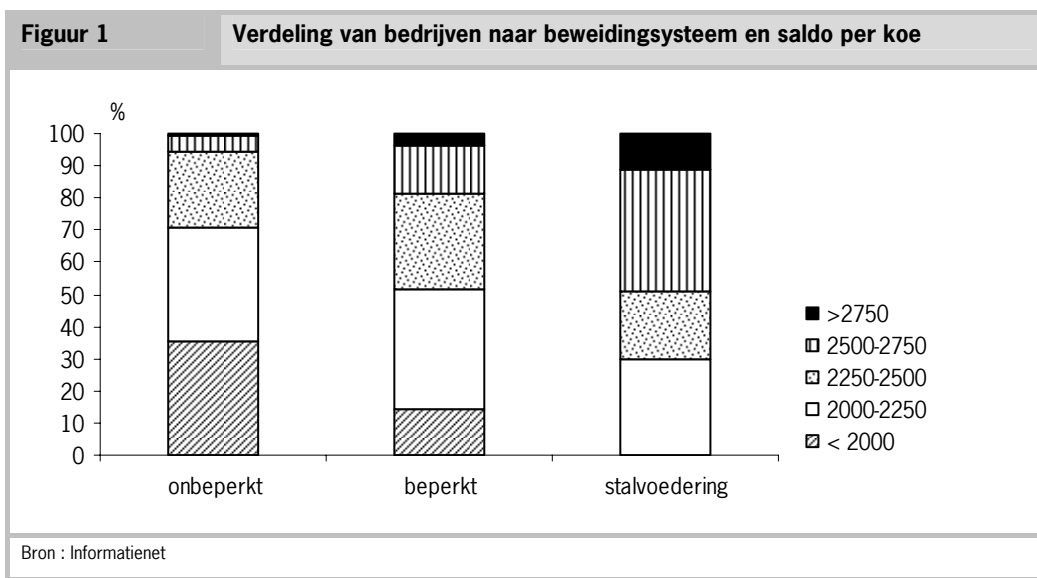
Het lijkt erop dat bedrijven met uitsluitend stalvoeding een hoger saldo per koe behalen dan andere beweidingssystemen en dat dit grotendeels veroorzaakt wordt door een hoge melkproductie (tabel 1). Nadere analyse sluit echter niet uit dat het hogere saldo nauwelijks beïnvloed wordt door het type beweiding. Het hogere saldo wordt mogelijk vooral veroorzaakt door de bedrijfsomstandigheden en de managementvaardigheden van de veehouder. Het zijn grotere bedrijven met iets hogere diergezondheids- en voerkosten en een hoge melkproductie per hectare en per koe, die de hogere saldi realiseren. Deze bedrijven hebben relatief weinig opbrengsten uit verkopen van vee.

Tabel 1	Saldo beweidingssystemen			
	onbeperkt	beperkt	stalvoeding	Totaal
Aantal bedrijven	1.895	3.340	930	15.420
Aantal koeien	54	64	88	65
Kg melk per koe	6.660	7.780	8.750	7.635
Saldo per koe	2.025	2.260	2.460	2.165
Kg melk per ha	8.925	12.245	15.315	12.075
Specificatie opbrengsten per koe				
Totaal	2.735	3.230	3.400	3.065
Waarvan				
Melk	2.135	2.545	2.825	2.480
Omzet	245	245	165	220
Specificatie directe kosten per koe				
Totaal	715	970	935	865
Veevoer	390	560	520	490
Diergezondheid	70	85	90	80
Meststoffen	75	90	70	80
Veeverbetering	55	75	60	65

Bron: Informatienet.

Naar hoogte saldo per koe

Bij het indelen van de groep zuivere melkveebedrijven met één vorm van beweiding naar hoogte van het saldo blijkt dat dit varieert van ruim 1.700 euro bij de laagste 20% van de bedrijven tot 2.700 euro per melkkoe bij de top 20%. Onder de bedrijven die onbeperkt weiden zijn veel bedrijven (30%) met een saldo per koe onder de 2.000 euro en zijn er maar weinig bedrijven die boven de 2.500 euro uitkomen. Bij de stalvoeders scoort daarentegen geen enkel bedrijf lager dan 2.000 euro en scoort bijna de helft hoger dan 2.500 euro. Bij een op de tien bedrijven ligt het saldo zelfs hoger dan 2.750 euro per koe. De bedrijven die beperkt weiden zijn vooral vertegenwoordigd in de groep 2.000 tot 2.500 euro en liggen dicht bij het gemiddelde.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat bedrijven met stalvoeding over het algemeen een hoger saldo per koe weten te behalen. De reden hiervoor is echter niet alleen dat er niet beweid wordt, maar ook andere bedrijfsomstandigheden en managementvaardigheden van de ondernemer kunnen hebben geleid tot een hoger saldo. Er moet rekening mee worden gehouden dat bedrijven met stalvoeding groter en intensiever zijn. Hierdoor kunnen deze bedrijven minder mogelijkheden hebben voor onbeperkt weiden, vooral vanwege te kleine kavels aan huis of ongunstige verkaveling. Dit wordt sterk bepaald door het type ondernemer op een dergelijk bedrijf. Het is dan ook niet zo dat alleen het beweidingssysteem zelf het hogere saldo per koe bepaalt.